

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchle pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl. ♯
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și insertiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, în 27 Maiu.

O agitațiune febrilă domnesce ađi în întregă țeara ungurească din cauza alegerilor pentru dieta țerei.

Vorbirile cele mai infocate se țin de cătră oratorii candidați opoșiionali cu scopul de a timbra starea actuală și a nimicii cel puțin moralmente în opiniunea publică prestigiul actualului guvern. Ungaria numără prea puțini bărbați cu vederi limpede în taberă opoșițiunei, dar aceia toți vęd în continuarea sistemului actual o nefericire pentru patrie și pentru viitoriul ei.

Fostul ministru-președinte al Ungariei înainte de era dlui Tisza — domnul Stefan Bittó, prezentează starea actuală a țerei unguresci în colori posomorite. „Nu aş fi mai intrat în luptele parlamentare, ȳice dl Bittó, dacă nu aş vedé cât de deplorabilă este șoartea patriei și dacă nu aş avea convingerea că ađi e datorința pentru fiecare fiu al patriei să pună mâna, ca să scape dela perire, ceea ce e de scăpat. Naționalitățile între sine sînt invrăjbite, economicese suntem ruinați, industria Ungariei, — care începuse să-și ia un avânt — e zdrobită prin măsurile prohibitive, ce le au luat statele amice cu scop de a ne nimicii, ear deficitul țerei, abstragënd dela mulțimea dărilor urcate pe fie-care an cu 46 milioane de florini mai mult ca și când venise dl Tisza la putere, se urcă ađi la cifra de un miliard. Bunurile erariale sînt partea cea mai mare vëndute, ear rentele convertate au îngreuiat bugetul țerei cu camete permanente de 8 1/2 milioane.“

Cam în astfelu de trăsuri descrie dl Bittó starea Ungariei de ađi — și noi nu avem cuvânt să ne îndoim despre aserțele d-lui Bittó, pentru că chiar și din rëndurile guvernamentale, ba chiar și cuvëntul de tron recunoasce, că de tot rēu stau finanțele Ungariei și drept dovadă ne servesce, că nici un bărbat de o valoare oarecare pe terenul finanțiar nu s'a încumetat să între în moștenirea contelui Szapáry.

Tot cam în astfelu de înțeles se exprimă fostul ministru din cabinetul d-lui Tisza, Coloman Széll, numai cât acesta ar vedé în urcarea dărilor indirecte și de consum precum și în rescumpărarea regaliilor din partea statului o sanare a lucrurilor. Noi nu putem fi și nici că ne e permis a fi indiferenți față de astfelu de lucruri, ce se petrec în jurul nostru, unde e vorba de munca noastră, de sudoarea noastră și de pun-gile noastre. Trebuie să ne doară, că guvernul a lucrat de tot neînțelepșe, când a imitat en gros pe statele cele mari și puternice din Europa, și nu a ținut cont de propriile forțe a le țerei. Nenumeratele

linii de căi ferate laterale, făcute în interesul unor familii boeresci, sistemisarea a o mulțime de posturi de amploiați, cu lipsă și fără lipsă, și în urmă ținerea a doue armate, a celei comune și a celei teritoriale, au adus și trebuia să aducă țeara la prăpastie finanțiară. Salariile amploiaților dela administrațiune ridicate la un maximum pentru prea puținul lucru, ce prestează în câte 2 - 3 oare antemeridiane, căci bine să fim înțeleși la cele mai multe comitate amploiații merg la cufană, vĕnat ori în trebi economice, ear de lucru prin cancelarii e o mirare, dacă pre lăngă un protocolist se mai găsece în oficiu și câte un diurnist, căci începënd dela Vice-comite până la cel din urmă amploiat toți sînt domni, cari trag lefi, ear la lucrat nu le place la nici unul să lucre, de unde urmează restanții în număr esorbitant, cause neresolvite, de care nici de urmă nu le mai dai și câte alte daravere cu deosebire pe la scaunele orfanale. Este deci și rămăne o pată pe Ungaria, care de doueđeci de ani se guvernează ea pe sine după bun placul ei, de oamenii ei, aleși de ea, ca ei să o nimicească și o împingă așa repede spre perire.

Vina la aceste stări de lucruri este însă a se trece în mare parte și în contul parlamentului un-guresc, — care nu a controlat și nu a stărunit pentru mulțămirea tuturor cetățenilor, ca bunăoară se aducem numai o împregiurare înainte, ajutorarea instituiunilor culturale, să nu se facă exclusiv numai față cu așeđmintele ungare în detrimentul tuturor celorlalte popoare. În Francia comisiunea bugetară nu de mult a trântit guvernul pentrucă prin proiectul ce l'a prezentat, eculibrul bugetului suferia cu un deficit de câte va milioane de franci, și capul actualului cabinet dl Rouvier nu putea sta nici o ȳi la cãrmă, dacă nu ar fi promis sĕrbătoresce, că va presenta un buget, în care să fie eculibrul asigurat. Francezii dau mult pre parol d'honneur și dacă dl ministru președinte nu'și va ȳine cuvĕntul seu, nu va mai guverna țeara nici o ȳi.

La noi dl ministru președinte Tisza a luat cãrma în mânilor sale cu firmul propus de a regula finanțele țerei.

De 12 ani a promis multe, dar nu putea să se ȳină de cuvĕnt, pentrucă colegii sei era fiecare tot-odată pentru resortul seu și un ministru de finanțe, și apoi cum era să nu i-se facă pe voie dlui Trefort, când era vorba de un teatru la Cluș sau de o școală în scopul de a maghiarisa pe ceilalți conclocuitori, tot lucruri aceste pentru cari opoșițiunea parlamentului este tot așa de responsabilă ca și gu-

vernul, care de multeori numai sub presiunea opi-niunei publice maghiare a votat sume nebunesce, ca să tragă miere pe buzele cele patriotice.

Este și rămăne a se face responsabil pentru de-testabila stare finanțiară, în care se găsece Un-garia ađi nu numai guvernul unguresc și dl Tisza, ci societatea maghiară cu curentul bolnăvicios, ce domnesce ađi în sferile maghiare și se nu prindă mirarea nici pe dl Tisza nici pe dl Apponyi și pe nici unul ȳin corifei maghiari, dacă noi le vom spune, că între împregiurările actuale, ori cine va fi stăpĕnitoriu și cãrmuitoriu al Ungariei, el va atĕrna dela opiniunea publică maghiară și sub presiunea acelei opiniuni nu va putea regula finanțele Ungariei. Numai atunci când se vor face reduceri în numărul cel mare al amploiaților dela administrație, când nu se vor clădii opere și teatre unguresci din lada țerei, când domni vor aduce legile tot în strada „Șăndor“ și nu vor zidi un palat cu câte-va milioane, numai atunci se va restabili eculibrul în bugetul țerei, ear până un-gurii vor imita pre englezii cei bănoși și pe francezii cei cu cea mai înfloritoare industrie, până atunci Ungaria va merge sigur la o crisă și ruină finanțiară fără ca românul, sasul ori slovacul să fie pãrtași la acea ruină, pentru că pentru ei nu am vĕđut nici o academie, nici un teatru ba nici o școală sătească, ci ei și le fac, cum le pot și le susțin ear cum le pot din sudoarea și din munca lor, ear nu din vistieria țerei, la care și ei contribuie în măsură egală cu risipitori frați dela putere.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Bod, 23 Maiu, 1887 Domnule Redactor! Toată lumea, care se ține de legea noastră ortodoxă șcie, că s. maica noastră biserică prăsnuesce în 21 Maiu o sĕrbătoare mare, adecă încreștinarea împĕratului Constantin și maica-sa Elena. La această sĕrbătoare mare și foarte romănească aaleargă creștinii noștri cu mic cu mare pretutindenea la sânta biserică, ca să audă isprăvile cele mari și hotăritoare, efeptuite de acești sânti înainte de asta cu 1500 și mai bine de ani în folosul întregii creștinății.

Noi bodenii era să avem însă o îndoită sĕrbătoare: biserică și școlară; adecă prăsnuirea acestori mari sânti și esamenele de vară ale școlării noastre.

Dară ce jale pe noi, că ducându-ne la sânta biserică vedem numai pe cantori, — *preotul însă nicăiri!* Întrĕbând în dreapta și în stānga: „Unde-o fi preotul nostru, Filip Creițar, de nu vine la biserică?“ Se vorbea, că e dus în

FOIȚA.**Documente pentru limbă și istoriă.****Protopopiatul Sas-Sebeșului.**

În Sas-Sebeș în luna lui Maiu, în 5 Iunie (24 Maiu), anul Domnului 1787 s'au început lucrarea canonicescii visitații.

30. Sas-Sebeș. Prot. Avram Moga, are singelie.
Popa Ioan Moga, are singelie.
P. Ilie Moga, are singelie.

Protocoloalele amĕndouă au început, și au rămăsessevșite.

31. Bĕhĕu. P. Gavriil Cărpinișan, are singelie.
P. Nicolăe Mare, are singelie.

Protocolul bisericeii are deplin, dară al cerculărelor numai cu oareși-care porunci scrise, pentru aceea i-s'au poruncit să împlinescă toate și să scrie în protocol.

Protocolul bisericeii scris până la Novembre 1786 l'au produsuit și i-s'au poruncit ca să scrie cele rămăsesse.

32. Deal și Călnic cu Capolna. P. Ioan Teodor, are singelie.
P. Vasilie Negre, are singelie.
P. German Rechebeu. Singelia i s'au luat la tabla Aiudului.

Protocol: bisericeii are, dară al cerculărelor nesĕrĕindu-l deplin, i-s'au poruncit să-1 împlinescă cu scrierea poruncilor.

33. Lamche-rech. P. Ioan Groza.
P. Ioan Petrașcu.

Protocol: bisericeii nu l'au scris după formular, i-se poruncese ca să-1 facă după chipul însemnat, dară al poruncilor n'au.

34. Saspianu de jos. P. Opre Benna, are singelie.
P. Avram Benna:

Protocolul bisericeii fiind afară de chipul rĕnduit făcut, i-se poruncese ca să-1 împlinescă după chipul, și al cerculariului să-1 împlinescă de tot.

35. Pianu de sus. P. Moise Dănilă, are singelie.
P. Avram Moise:
P. Ioan Popa:

Protoc. bisericeii are, dară cerculariului n'are deplin scris, fiind că protop. n'au trimis porunci.

36. Răchita, Strugariu cu Peterfaleu. P. Ioan Raica, are singelie.
P. Ioan Popovici are singelie.

Protocolul bisericeii l'au scris fără rĕnduiala formulariului, și în protocolul cerculărelor numai câte porunci avĕnd scrise, i-s'au poruncit să facă alt protocol și să scrie toate porunci.

37. Vingard. P. Ioan Micu, are testimoniu dela rectificătoriu cumcă singelia a lui s'au luat la tablă.

Protocol: cercular: până la 1785 are, așadară i-s'au poruncit să-1 împlinescă, și protocolul bisericeii oare cât este pe o hărtie are însemnat.

38. Gĕrbo. P. Vasilie Bunaciu, are singelie.
Protocoloalele arĕtând, și ne-find nici unul, nici altul bine făcut, i-s'au poruncit ca să le îndrepteze.

39. Dalia. P. Simeon Gherghin, are testimoniu dela . . . și Gib vicareș.

P. Ioan Chris-Ban, are singelie.
Are amĕndouă protocoloalele, și poruncindu-i-se pentru protocolul cerculărelor, ca să-1 facă.

(Va urma.)

atare pericol amenințătoriu mai cu seamă pentru Seghedin, n'au lipsit nici încercările de a pune stavilă înaintării inundării. S'a construit cu cea mai mare grabă un părete în formă de semicerc lung de 200 de metrii, care se se așeze la locul, unde s'a vărsat Tisa. Cu acest părete, care după cum sporează inginerii în 2 zile va fi așezat gata, se va putea abate apa, care în timpul acesta înaintând mereu, a mai inundat vre-o 30,000 de jugere. În chipul acesta cetățile cel puțin vor putea fi scutite de inundare, cu atât mai mult, că apa a început încet, încet a scădea.

* (Ludovic Mocsáry — în Neoplanta.) Despre primirea dlui L. Mocsáry cetim în „Luminătoriu” următoarele: Partidul național-liberal s'erbesc, a candidat de deputat dietal al orașului Neoplanta (Neusatz) pe dl Ludovic Mocsáry. În 28 ale cur. Sâmbăta trecută dl Mocsáry prezentându-se alegătorilor, fu întâmpinat cu pompă și entuziasm ne mai pomenit în acele părți. Conductul dela gară până în oraș a fost precedat de un banderiu de călăreți; după aceasta a urmat o trăsură cu patru cai, decorată cu flori, în care ședea candidatul și președintele asociației lucrătorilor; după aceasta trăsură urma un mare număr de ecuație ocupate de industriași nemți și sârbi. Toate edificiile private au fost decorate cu steaguri, unele steaguri urieșe erau protejute cu inscripțiunea „Zsivio Mocsáry Lajos”. Mocsáry fu condus în triumf până la hotelul „Fabry” unde a descălecat, și unde i-se presenta o deputație de 60 de membri nemți și sârbi. După meadăci la 3 oare alegătorii se adunară în sala teatrală, fiind prezenți peste 1000 de suflete, eară Mocsáry își motivă programa între frenetice aplauze de „Zsivio, éljen și hoch”. Seara s'a arangiat o serenadă cu facile aprinse, la care au luat parte 600 de alegători. Se dice, că dl L. Mocsáry va învinge de sigur contra guvernamentului Moricz Pál, căci și ungurii ce locuiesc în orașiu s'au dechiarat toți pentru dl L. Mocsáry.

* (Ministrul de interne), referitoriu la alegerile dietale a emis către municipii următoarea ordinație: „Pentru ca dreptul de alegere — unul dintre cele mai însemnate drepturi constituționale — să se poată esercia în deplină libertate, me ved îndemnat a îndruma pe municipii, ca sub responsabilitate sa proprie să facă dispozițiunile necesare, ca candidarea deputaților de diferite partide, vorbirile acestora și preste tot espunerea părerilor politice, încât sunt în consonanță cu dispozițiunile legii — prin nimic să nu fie împedecate, dacă însă cineva s'ar încerca ca prin iritațiunea tumulturilor să provoace brutalități, aceasta sub ori-ce impregiurare să se împedece resp. să se facă imposibil.

Se îndrumă totodată municipiul, ca față de aceia, cari s'ar încerca să facă atari ilegalități, sau ar agita în aceasta privință, fără considerare la persoane s'au principii politice, se întrebuințeze toate mijloacele permise de lege, pentru a împedece astfel de ilegalități și pentru pedepsirea celor vinovați îndată se facă pașii necesari cu cea mai mare rigozitate. Mai departe se îndrumă municipiul: ca față de acele organe oficioase, care s'ar arăta în aceasta privință neglijente sau chiar parțiale, îndată să pună în lucrare procedura disciplinară prescriasă, resp. conform faptului să se predee judecătoriei competente pentru de a se pedepsi.

În fine se îndrumă municipiul, ca aceasta ordinație să se publice în toate orașele și satele, și alegătorilor totodată se li se notifice, că pentru de a-și pote esercia dreptul de alegere liber acolo unde se va arăta necesitate, eventual chiar și prin asistență militară se va asigura aceasta.”

* (Ministrul de agricultură, industrie și comerț) a emis următoarea ordinație: „Locuitorilor din comunele Bebeș de sus și de jos, Boița și Porcesci permit, ca vitele cornute de tras ce pasc dincolo de graniță să și le poată aduce dincoace, spre a-le întrebuința la lucrul câmpului, fără a fi supuse procedurii oficiului de contumație, sub următoarele condițiuni: 1. Vitele cornute de tras destinate a trece granița, respective a pasce dincolo de ea au să se conscrie în fiecare singuratică comună separat și câte un exemplar din aceasta consemnare să se trimită directorului oficiului de contumație dela Turnu-roșiu, ear un alt exemplar din aceasta consemnare să se păstreze la primăria locală. 2. Vitele cornute de tras de dincolo de graniță ce se aduc la lucrul câmpului, cu ocaziunea mănării lor din nou la pășune peste graniță are să se arete înainte, resp. imediat atât primăriei locale, cât și direcțiunei de contumație dela Turnu-roșiu. Vitele cornute însă aduse în modul acesta dincoace nu se pot mâna mai departe din hotarul comunei 3. Vitele cornute, cari nu sunt pentru tras, precum și animalele de tras, ce se reîntorc după terminarea pășunii în mai mare mulțime sunt supuse prescripțiunilor de contumație. 4. Aceste favoruri au valoare numai din punct de vedere al poliției veterinare;

referitoriu la punctul de vedere al taxelor și timbrelor, comunele interesate au să obțină o asemenea concesiune dela respectiva autoritate financiară.”

* (Un present.) Tinera văduvă a regelui Alfonso al VII-lea cu ocaziunea inbuleului reginei Victoria, va trimite acesteia, care încă e văduvă de 25 de ani, un bonet de văduvă.

Acest bonet e făcut din dantele spaniole de mare preț și are un voal brodat, care atărnă până la pământ. În față bonetul este garnisit cu o diademă de mărgăritare brodate de însuși regina regentă a Spaniei. Totul este executat după un vechiu model spaniol, pe care regina Christina l'a găsit la unul din portretele din galeria de tablouri din palatul din Madrid, care reprezintă pe una din văduvelor casei regale a Spaniei de acum trei secole în costum de gală.

* Pentru cumperarea de mașini agricole, în urma hotărîrii comitetului municipal al comitatului Sibiu se vor da societăților agricole de pe teritoriul comitatului subvențiuni până la suma de 600 fl. v. a. Cererile sunt a se adresa la comisiunea agricolă a comitatului până la 25 Iuliu a. c. st. n.

În cereri trebe să se arete mașina, eventual mașinile pentru procurarea cărora cere societatea ajutoriu; mai departe suma, ce se cere, numărul membrilor, starea materială, scopurile și întreprinderile deja realizate respective, ce le are în vedere societatea, precum și Nrul. și data statutelor societății. Subvențiunile se vor estrada, numai după ce se va arăta, că au sosit mașinile.

* (Un vapor cu o iuteală extraordinară.) E lucru sciut, că invențiunile cele mai miraculoase din timpul din urmă, își au isvorul lor în America. Așa acum în New-York s'a început construcțiunea unui vapor de pasageri, lung de 164 m. și larg de 11 m., care va fi pus în mișcare de mai multe mașini al căror efect este egal cu forța a 22,986 de cai, dându-i o iuteală de necrețut. Vasul se va compune din 1060 compartimente impermeabile, dintre care 500 vor fi de desubtul liniei de plutire. Pentru producerea aburului se vor așeza 20 de cazane. Cu acest vapor poate trece cineva dela New-York peste oceanul Atlantic la Liverpool (Europa) în mai puțin ca 4 zile

* (Cărțile de joc.) Cărturăresele și cărțile lor au cauzat și cauzează încă mult rău. Abstracție făcând dela sumele considerabile, ce se perd în jocuri hasarde, prin care se vedește rolul principal al cărților de joc mai au și un rol secundar, care se profesionalizează mai cu seamă de femei de a prevesti viitorul, și alte întâmplări al căror rezultat omul doresce să-l știe mai înainte. O astfel de cărturăreasă era și o frizăreasă din Paris, care era să trimeată la pușcărie pe bărbatul seu, acuzându-l că și-ar fi propus să o omoare. Din norocire judecătorul a cercetat bine lucrurile mai înainte de a pune temeiul pe vorbele femeii; și a aflat între altele, că ea cât era ăuia dădea cu cărțile. Bărbatul seu i-a nimicit pe rând vre-o 26 părechi de cărți — dar tot în zadar. Femeia vîzînd purtarea bărbatului seu, a dat cu cărțile să vadă ce se va mai întâmpla cu ea. Din nenorocire îi iese în cărți, că bărbatul, — și-a pus de gând s'o omoare. În urma acesteia a acuzat ea apoi pe bărbat, dar judecătoriu mai cu minte a recomandat o pe ea medicilor pentru alienați.

Principiile fundamentale

din pedagogia științifică, cu deosebită privire asupra lui Herbart.

(Urmare din Nr. 52 și încheiere.)

Pentru că psihologia ne învață a cunoaște lămurit obiectul de educat, spiritul omenesc, însușirile spiritului omenesc și legile, după cari acesta se desvolta. Dar să ne ferim a căde în eroarea, în care a căduț Rousseau în privința aceasta, care credea, că natura ne arată și scopurile, spre cari noi trebuie să tindem. Nici decum. Ea ne dă numai semne spre mijloacele, ce noi avem să întrebuințăm în deosebi cu ajutoriu psihologiei.

Bine e de însemnat însă, că pedagogia științifică nu se basează pe vechia psihologie a lui Wolf, Kant etc... care descompune spiritul într'un anumit număr de facultăți de sine stătătoare, ci ea se basează pe psihologia exact desvoltată de Herbart, Drobisch, Waitz, Volkmann, Lindner, Orbal, Strümpel etc... Aceasta lapedă doctrina veche amintită, de oarece cea se basează pe prejudeții și nu clarifică procesul vieții și a desvoltării spiritului, din care pricină pentru un pedagog rămâne cu totul neroditoare.

După cercetările psihologiei mai nouă, în spirit nu sunt de a-se căuta facultăți și puteri de sine stătătoare, ci numai deosebite întrefeseturi de reprezentățiuni, simțuri, dorințe precum și activități

și procese între aceste, icoane a-le spiritului. Facultățile presupuse, cum sunt: priceperea, fantasia, memoria etc. . . se arată numai ca simple noțiuni generale, funcțiuni egale sau omogene spiritului.

Din elementele primare ale spiritului se desvolta sub anumite condițiuni simțemintele și dorințele, — elementele secundare ale spiritului. Toate aceste formațiuni se petrec după legi hotărîte și nu acidentale, întocmai ca combinațiunile chimice, cristalizarea corpurilor, desvoltarea plantelor și a animalelor; ceace educatoriul e dator să țină în deosebită luare aminte.

Astfel instruirea elevului decurge după un proces psihologic de un curs regulat, adică după un proces de percepțiune și apperceptiune.

Percepțiune este primirea impresiunilor nouă. Apperceptiune este contopirea a două impresiuni deja cunoscute după o premergătoare streformare a uneia prin cealaltă. Iau bună-oară primadată o naie de răsboiu, îmi însămn singuraticile ei note caracteristice: catargul, coșul — vasul — ca atare, tunurile, vîntrelele etc. și astfel percipiez. Revocând alte impresiuni (noțiuni) mai vechi însă înrudite cu cele percipiate, cum e în cazul acesta: troaca, covata, sau o luntre mai mică și-o modific această prin adaugerea catargului, vîntrelelor, tunurilor etc. și le pun în legătură toate aceste impresiuni pentru ca să-mi fac impresiunea naiei de răsboiu, — astfel apoi appercepiez.

Dar' psihologia se estinde și asupra sentimentelor și dorințelor. Sentimentele pured în deosebi din impresiuni vii și clare, iar sentimentul de simpatie (compătimitate, împărțășirea bucuriei cuiwa etc.) se formează numai prin un contact mai îndelungat cu persoanele sau ființele închippuite ca persoane.

Din cele indicate pe scurt până aci e evident, că de ce mare însemnătate e pentru un educator sau învățător cunoștiina legilor psihologice, fără care e lipsit în acțiunea sa de ori ce basă sigură, căci altfel nu-și cunoaște obiectul seu.

Un alt punct de aceeași însemnătate e pentru învățător să scie escita atențiunea cuvenită în restimpul instrucțiunei sale. În propietatea acestei desterități — indispensabilă pentru educator — tot psihologia 'l va pune.

După psihologie atențiunea e: concentrata așintire a consciinței asupra unui obiect, sau înclinarea de a da o estindere mai mare cercului impresiunei prezente.

Îndreptarea spiritului spre ceva nou e de puțin prețiu, dacă aceasta se face prin forțarea învățătorului sau prin însăși forță a elevului, pentru că atențiunea forțată, despotică, nici odată nu produce o pricepere adencă și legătură puternică între cele învățate. Cu mult mai prețioasă însă și mai reusibilă e înclinarea spre primirea impresiunilor noaue, dacă ea astfel este înlăntuită prin cele predate, încât ascultătorul — vrînd, nevrînd — trebe să fie atent. Aceasta e atențiunea nesilită, nedespotică, ce învățământul intuitiv trebe să deștepte în elev prin farmecul, prin arta instrucțiunei. În chipul acesta vin pe nesimțite în consciința elevului multe alte impresiuni înrudite, ce el le are deja pregătite în spiritul seu. Aceasta va să însemne ivirea impresiunilor în mod neforțat, cea ce ușurează foarte și întăresce apperceptiunea impresiunilor nouă.

b) Scopul pedagogiei științifice.

Precum s'a amintit deja, principiul fundamental al pedagogiei științifice este:

Pedagogia ca sciință atărnă dela philosophia practica și dela psihologie. Cea dintăiu arată scopul pedagogiei, cea de a doua calea, mijloacele și pedecile ei.

Herbart mai pre sus de toate pretinde a se desvolta din elev un om bun în sens moral. Așa dară spre a satisface celei mai grele și mai înalte datorințe a educațiunei, învățacelul e de a se aduce la o atare stare, ca el, suprimându-și voința sa proprie, să îplinească totdeauna adevărul și binele.

Dacă Herbart pune ca scop final al educațiunei virtutea, voescă totuși în chipul acesta să țin-tească spre un alt scop, carele pedagogii și ori cari părinți înțelepți în activitatea lor educatoare nu i permis să-l neglige, cum e: cultura religiunei, a aptitudinilor intelectuali, a culturei inimei și-a bunului gust, sau însușirea anumitelor cunoștițe și desterități tehnice, ce viața le pretinde într'un stat cultural, sau cunoștițele speciali pentru o anumită chemare. Și aceasta din motivul, că instrucțiunea are să fie educatoare și ca atare trebe să nască dispoziție și interes pentru tot ce e măreț și sublim pentru ce e aptă firea omenească, să descopere și să cultivate.

Principiul ce stă în fruntea etice — dice Herbart mai departe — la tot cazul e cel mai însemnat punct de mîncare al educațiunei, nu e însă unicul. Deoarece înclinările omenești sunt diferite, diferite au să fie și îngrijirile educațiunei.

În legătură cu aceste Herbart deosebesce în educațiune două părți de asemenea importanță, în ce privește scopul pedagogiei:

a) multilateralitatea încât privește viitorul elevului, și

b) moralitatea ca baza existenței ori cărui individ; ear morală, — în înțeles mai larg — numai asemenea persoană poate fi, care a ajuns a avea vederile sale, cultura inimei, bunul gust și o judecată firmă.

Și dacă e vorba să ne ajungem scopul în ce privește creșterea morală a elevului, avem să influențăm asupra lui, să-l conducem instruându-l, să-i

cultivăm dispozițiunile, să-i întărim voința îndreptându-o spre bine, pe scurt să urmăim toate acele căi și mijloace, cari influențează îndreptând și nobilitând asupra spiritului elevului.

Vle.

O nouă dovadă despre efectul binefăcătoriu, ce și-l câștigă tot mai mult elixirul de nervi al Dr-lui Lieber, ni-o dă următoarea epistolă, ce legitimează din destul, ceace autorul ăice în scrisoarea sa despre elixir. Un domn Ohlich în Bonn ne scrie: Am folosit elixirul de nervi, și ve asigur, că se am mijloace suficiente, elixirul ar fi totdeuna beutura mea de după masă, și sincer mărturisesc, că la moment produce efect și fiind că gustul e plăcut se poate întrebuița

ca beutura ăilnică singur veritabil se află sub marca de deposit (cruce cu ancoră) 1/2 sticlă = 2 fl. v. a., o sticlă întreagă fl. 3.50, o sticlă dublă fl. 6.50 v. a. în farmacia și în centrala dlui Dr. Bödiker & Co. Hanovera. Deposit în Sibiu la W. F. Morscher, farmacie la „Genfer Kreuz.“

Loterie

Sâmbătă în 4 Iunie 1887.

Buda: 70 78 87 83 61

Mercuri în 8 Iunie 1887.

Sibiu: 23 29 19 84 70

Nr. 272.

[1604] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de cl. III-a din Moeciul superior, protopresbiteratul Branului, prin aceasta să escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele sunt:

- a) tacsă dela 100 familii á 2 fl. fl. 200.—
b) tacsă dela 45 vèduve á 1 fl. fl. 45.—
c) tacsele dela boteze, cununii și înmormântări . fl. 66.40
d) venitul dela miruitul în biserică. fl. 20.—
e) alte venite usitate în comună. fl. 68.60

Suma: fl. 400.—

Doritorii de a concure la această parochie vacantă, vor avea a-și înainta suplicele lor instruite conform statutului organic și a regulamentului pentru parochii până la terminul sus arətat la subsemnatul oficiu.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Zernești, în 13 Februarie, 1887.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Traian Mețian, protopresbiter.

Nr. 1174

[1600] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Zlagna protopresbiteratul Agnitei, cu venit anual de 408 fl. 10 cr. — se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare.

Reflectanții să-și prezenteze petițiunile instruite conform prescrieselor statutului organic §. 13. — în terminul indicat la sub-semnatul oficiu protopresbiteral.

Agnita, 5 Maiu, 1887.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral

Sabin Piso, protopresbiter.

Nr. 2312.

[1601] 2—3

CONCURS.

În urma concursului publicat în luna lui Ianuarie a. c. sub Nr. 9 al „Telegrafului Român“ pentru vacanta parochie Mureș-Cristur, parochie

de a III-a clasă, neafându-se nice un concurent, prin aceasta se prolungește acel concurs încă pe 30 de zile dela prima publicare, pe lângă emolumentele ăise în anteriorul concurs.

Mureș-Oșorheiu, 12 Maiu, 1887.

Parteniu Trombițaș de Bethlen, protopresbiter.

Nr. 106

[1602] 2—3

EDICT.

Maria Dărstar din Brașovu-vechiu, legiuita soție a lui Ioan Codlean din Codlea, carea dela anul 1880 a dispărut din Brașov și a părăsit cu necredință pe legiuitul seu bărbat, se citează a se presenta la subscrisul oficiu în termin de trei luni, dela publicarea acestui edict în „Telegraful Român,“ căci la din contră se va pertracta și decide cauza sa matrimonială și în absența ei.

Brașov, în 29 Martie, 1887.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. din tractul Brașovului I.

Ioan Petric, prot. ca adm.

Singur veritabil se află sub aceasta marcă de deposit Elixir pentru reimprospetarea nervilor a profesorului Dr. Lieber durabil, radical și cel mai sigur leac dintre toate, chiar și contra celor mai cumplite dureri de nervi, provenite din păcatele tinerețelor. Cura radicală contra tuturor morburilor, cari debilitază corpul precum: gălbinaea, iritațiune, durere de cap, migrene, batere de inimă, durere de stomach și mistuire neregulată. Elixirul acesta compus din cele mai nobile plante de pe întreg pământul și aprobat din partea unei autorități moderne a științei; speră prin urmare si cea mai deplină garanție pentru depărtarea sus amintitelor morburilor. Deslușiri mai de aproape dă cerculariul acul la fiesce-care sticlă. Prețul 1/2 sticlă 2 fl. v. a., o sticlă întreagă fl. 3.50 v. a., o sticlă dublă fl. 6.50 v. a., pe lângă trimitere s'au asigurațiune. — Se află în toate farmaciile. Depositul principal: Einhorn-Apotheke Max-Fanta Prag, Altstädter Ring. [1441] 15—26 Depositul în Sibiu la W. F. Morscher; farmacie la „Genfer Kreuz.“

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1887.

Table with multiple columns for train routes: Budapesta—Predeal, Predeal—Budapesta, Budapesta—Arad—Teiuș, Teiuș—Arad—Budapesta, Copșa mică—Sibiu, Sibiu—Copșa mică, Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs., Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea, Simeria (Piski)—Petroșeni, Arad—Timișoara, Timișoara—Arad, Simeria (Piski)—Uniedoara, Uniedoara—Simeria (Piski), Ghiriș—Turda, Turda—Ghiriș. Includes train numbers, times, and notes.

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.